

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Pojem „výživné“ sa vzťahuje na priame ľudské potreby na prežitie, predovšetkým jedlo. V skutočnosti však pojem výživné zahŕňa všetky životné potreby, či už sa týkajú zaopatrenia, alebo vzdelania, kultúrnych alebo oddychových aktivít osoby.

Vyživovacia povinnosť zahŕňa platenie výživného, spravidla v hotovosti, ktoré uspokojí životné potreby príjemcu.

Povinnosť platiť výživné na základe príbuzenského vzťahu majú tieto osoby:

- manželský partner, aj keď je rozvedený (ak bola stanovená vyživovacia povinnosť po rozvoze);
- potomkovia svojim predkom v poradí dedenia zo zákona;
- predkovia (rodičia, starí rodičia: v prípade, že rodičia nežijú alebo sú nespôsobilí) svojim slobodným deťom (biologickým alebo adoptovaným), spravidla kým sú deti maloleté;
- súrodenci svojim súrodencom; a

osobitné prípady výživného sú:

- výživné, ktoré sa platí v prípade rozluky a po rozvoze alebo anulovaní manželstva; a
- výživné, ktoré sa platí slobodnej matke na dieťa narodené mimo manželstva pred jeho uznaním.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Dieťa má v zásade nárok na poberanie výživného zo strany svojich predkov (rodičov alebo starých rodičov) až do dovŕšenia dospelosti, t. j. kým nedosiahne vek 18 rokov.

Aj v dospelosti majú deti nárok na poberanie výživného, pokiaľ študujú alebo navštevujú vysokoškolské kurzy alebo kurzy odborného vzdelávania, a preto nemôžu pracovať, a zároveň nemajú osobný majetok, z ktorého by mohli uspokojovať svoje životné potreby.

Osoba má nárok na poberanie výživného, iba ak nie je schopná sama si pomôcť svojím majetkom alebo prácou primeranou jej veku, zdravotnému stavu a celkovým životným podmienkam, pričom sa okrem iného zohľadňujú aj prípadné potreby jej vzdelávania. Maloleté deti majú nárok na poberanie výživného od svojich rodičov aj v prípade, že majú vlastný majetok, pokiaľ ich príjem z tohto majetku alebo z práce nepostačuje na ich živobytie. Vyživovaciu povinnosť však nemá osoba, ktorá v dôsledku svojich ostatných povinností nie je schopná túto povinnosť plniť bez toho, aby ohrozila svoje vlastné živobytie. Toto pravidlo neplatí, ak ide o vyživovaciu povinnosť rodiča k maloletému dieťaťu, okrem prípadu, keď si maloletá osoba môže uplatniť nárok na výživné voči inej osobe alebo môže získať prostriedky na svoje živobytie zo svojho vlastného majetku.

V prípade bývalých manželov:

Ak rozvedený manželský partner nie je schopný sám sa živiť zo svojho príjmu alebo majetku, môže si uplatniť nárok na výživné voči bývalému manželskému partnerovi: 1) ak je manželský partner, ktorý si uplatňuje nárok na výživné, v čase vydania rozhodnutia o rozvoze v takom veku alebo zdravotnom stave, že nie je možné od neho požadovať, aby začal vykonávať alebo pokračoval vo vykonávaní primeraného povolania, ktoré by mu umožnilo samostatne sa živiť; 2) ak má manželský partner, ktorý si uplatňuje nárok na výživné, maloleté dieťa v osobnej starostlivosti a to mu bráni vo výkone primeraného povolania; 3) ak si manželský partner, ktorý si uplatňuje nárok na výživné, nemôže nájsť primerané stále zamestnanie alebo potrebuje určitú odbornú prípravu – v týchto prípadoch má nárok na výživné najviac tri roky od vydania rozhodnutia o rozvoze; alebo 4) v každom inom prípade, keď je určenie výživného v čase vydania rozhodnutia o rozvoze potrebné z dôvodu spravodlivosti.

Výživné nemusí byť priznané alebo môže byť obmedzené z vážnych dôvodov, predovšetkým, ak manželstvo trvalo krátky čas alebo ak manželský partner, ktorý by mohol mať nárok na poberanie výživného, zapríčinil rozvod alebo si vedome spôsobil núdzu.

Každý z bývalých manželov je povinný poskytnúť bývalému manželskému partnerovi presné informácie o svojom majetku a príjme, aby bolo možné na ich základe určiť výšku výživného. Na základe žiadosti, ktorú podá niektorý z bývalých manželov prostredníctvom príslušného prokurátora, musí zamestnávateľ, správny orgán alebo daňový úrad poskytnúť všetky potrebné informácie o prípadnom majetku druhého manželského partnera, a to predovšetkým o jeho príjme.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

Osoba oprávnená na poberanie výživného musí spravidla podať na súd návrh na určenie výživného od povinnej osoby.

V prípade uplatnenia Newyorského dohovoru o vymáhaní výživného v cudzine (ND 4421/1964) orgán zodpovedný za odoslanie pohľadávky na výživné oprávnenej osoby, ktorá má bydlisko v zmluvnom štáte dohovoru, požiada orgán zodpovedný za prijatie takejto pohľadávky v príslušnom zmluvnom štáte dohovoru, kde má bydlisko osoba povinná platiť výživné, ktorým je v Grécku ministerstvo spravodlivosti, aby prijal všetky potrebné opatrenia na vymáhanie výživného pre oprávnenú osobu. V praxi ministerstvo spravodlivosti poverí právneho zástupcu, aby zabezpečil uznanie práva alebo vykonanie rozsudku vydaného zahraničným súdom v prospech príjemcu, cudzieho štátneho príslušníka, ktorý môže uplatniť všetky opravné prostriedky pred gréckymi súdmi.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

V prípade maloletých detí, ktoré podľa zákona (článok 63 Občianskeho súdneho poriadku) nemôžu samé podať na súd návrh na vymáhanie výživného od povinnej osoby, môže takýto úkon vykonať osoba, ktorej boli priznané rodičovské práva a povinnosti (fyzická osoba: rodič alebo iná osoba, prípadne právnická osoba, napríklad inštitúcia).

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Príslušným súdom na prerokovanie návrhu oprávnenej osoby voči povinnej osobe na určenie výživného je samosudca prvostupňového súdu (článok 17 ods. 2 a článok 681B Občianskeho súdneho poriadku).

Miestne príslušným súdom je súd v mieste bydliska alebo mieste pobytu strany oprávnenej na poberanie výživného (článok 39 A Občianskeho súdneho poriadku) alebo odporcu, teda osoby povinnej platiť výživné, ak je návrh spojený s manželskými spormi alebo so spormi medzi rodičmi a deťmi, alebo súd v mieste posledného spoločného obvyklého pobytu manželov.

V prípade naliehavosti alebo bezprostredného nebezpečenstva môže osoba oprávnená na poberanie výživného požiadať samosudcu prvostupňového miestneho príslušného súdu, aby vydal predbežný súdny príkaz o určení výživného platný až do vydania konečného rozsudku o nároku na výživné v riadnom konaní.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Navrhovateľ musí splnomocniť právneho zástupcu, ktorý podá návrh na určenie výživného.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Pri podaní návrhu na určenie výživného musí odporca zaplatiť preddavok na súdne trovy navrhovateľa, ktorého výška nesmie presiahnuť 300 EUR (článok 173 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku). V prípade týchto konaní musí odporca pred prerokovaním návrhu na určenie výživného predložiť súdnemu úradníkovi príslušný doklad o zaplatení súdnych trov. Ak odporca súdne trovy nezaplatí, považuje sa to za špekulatívnu neprítomnosť a súd môže vydať rozsudok pre zmeškanie v jeho neprospech (článok 175 Občianskeho súdneho poriadku).

Ak má navrhovateľ veľmi nízky príjem, môže podľa zákona 3226/2004 požiadať o právnu pomoc, a to predložením príslušných dôkazov samosudcovi prvostupňového súdu pri podávaní návrhu na vydanie samostatného súdneho príkazu.

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Súd určuje výživné na dva roky, pričom berie do úvahy potreby oprávnenej osoby na zabezpečenie primeraných životných podmienok a vzdelávania, ako aj finančné možnosti povinnej osoby. Po dvoch rokoch každá zo strán, či už oprávnená alebo povinná osoba, môže požiadať o určenie novej výšky výživného. Navyše v prípade, že sa zmenia podmienky, ktoré súd zohľadnil pri vydaní rozhodnutia, každá zo strán môže žiadať o zmenu pôvodného rozsudku a určenie nového výživného.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Výživné sa v zásade platí oprávnenej osobe mesačne a vopred.

Suma výživného sa nesmie zaplatiť naraz, s výnimkou prípadov výživného po rozvoze (článok 1443 písm. b) Občianskeho zákonníka).

Ak je oprávnenou osobou maloleté dieťa alebo osoba pod súdnym dozomom, výživné sa platí rodičovi alebo zástupcovi, alebo osobe určenej súdom, ktorá spravidla vykonáva príslušné úkony v mene oprávnenej osoby.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

V prípade, že povinná osoba odmieta platiť výživné, oprávnená osoba môže uplatniť pohľadávku voči majetku povinnej osoby, ak tá nejaký majetok má.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premičacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

Nárok na výživné zaniká, ak prestanú existovať podmienky, na základe ktorých bolo výživné poskytované, alebo ak oprávnená osoba alebo povinná osoba zomrie. Na nárok oprávnenej osoby voči povinnej osobe sa vzťahuje päťročná premičacia lehota ktorá začína plynúť odo dňa uplatnenia nároku.

Nároky osôb (napr. inštitúcií), ktoré platili výživné oprávnenej osobe, voči pôvodne povinnej osobe sa premičujú po piatich rokoch (článok 250 ods. 17 Občianskeho zákonníka).

Slobodná matka si môže uplatniť nárok na preplatenie nákladov súvisiacich s pôrodom a na výživné od otca dieťaťa počas obmedzeného obdobia (dva mesiace pred pôrodom a štyri mesiace, ale nie viac ako jeden rok [vo výnimočných prípadoch] po pôrode), ak otcovstvo určil súd a matka žije v biede. Nárok slobodnej matky sa určuje premičuje tri roky po pôrode a prechádza aj na dedičov otca dieťaťa.

Na uspokojenie nároku na výživné sa môže použiť až polovica čistej mzdy povinnej osoby, a takisto aj vklady v úverových inštitúciách (článok 982 ods. 2 písm. d) a ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku).

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Nie, s výnimkou prípadu zahraničných príjemcov, ktorí môžu požiadať ministerstvo spravodlivosti o pomoc pri uplatňovaní príslušných práv (pozri odpoveď na 3. otázku).

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

V Grécku nie.

(Výnimkou je situácia, keď inštitúcia alebo verejná či súkromná právnická osoba vykonáva starostlivosť o maloleté dieťa. V tom prípade musí tento subjekt vo všeobecnosti plniť vyživovaciu povinnosť, a preto z úradnej moci [článok 1490 Občianskeho zákonníka] preberá práva osoby oprávnenej na poberanie výživného). Za žiadnych okolností, ani keď nárok na výživné uznal súd, však nie je možné vopred požadovať vyplatenie výživného, ktoré maloletému dieťaťu oprávnenému na poberanie výživného dlhuje iná povinná osoba.

14 Ak som v tomto členskom štáte a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v tomto členskom štáte poskytnúť pomoc?

Podľa ustanovení článkov 51 a 56 uvedeného nariadenia ústredný orgán členského štátu, v ktorom žije osoba podávajúca návrh na určenie výživného:

a) spolupracuje s ústredným orgánom členského štátu, v ktorom žije povinná osoba, pri zasielaní a prijímaní príslušných žiadostí; b) začne konanie o týchto žiadostiach alebo pomáha s jeho začatím. V prípade takýchto žiadostí ústredné orgány prijímajú všetky primerané opatrenia na a) poskytnutie právnej pomoci alebo sprostredkovanie jej poskytnutia, ak si to okolnosti vyžadujú; b) pomoc pri identifikácii povinnej osoby alebo oprávnenej osoby, najmä uplatnením článkov 61, 62 a 63 nariadenia; c) pomoc pri získavaní informácií o príjme a v prípade potreby o majetkových pomeroch povinnej osoby alebo oprávnenej osoby vrátane určenia ich majetku, najmä podľa článkov 61, 62 a 63; d) podporu zmierlivého riešenia s cieľom zabezpečiť dobrovoľné platenie výživného, ak je to vhodné, prostredníctvom mediácie, zmierovacieho konania alebo podobných postupov; e) pomoc s priebežným výkonom rozhodnutí o vyživovacej povinnosti vrátane úroku z omeškania; f) pomoc pri vyberaní a urýchlenom prevode platieb výživného; g) pomoc pri získavaní listinných alebo iných dôkazov bez toho, aby tým bolo dotknuté nariadenie (ES) č. 1206/2001; h) poskytovanie pomoci pri určení rodičovstva, ak je potrebné na vymáhanie výživného; i) začatie konania alebo pomoc so začatím konania na vydanie akýchkoľvek potrebných predbežných opatrení územného charakteru, ktorých cieľom je zabezpečiť výsledok prebiehajúceho konania o výživnom; j) pomoc pri oznámení alebo doručení písomností podľa nariadenia (ES) č. 1393/2007.

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Obrátiť sa môžete na Ústredný úrad ministerstva spravodlivosti (Central Office of the Ministry of Justice), ktorého adresa je ulica Mesogeion č. 96, 115 27 Atény, Grécko, telefónne číslo +30 210 7767322, civilunit@justice.gov.gr

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v tomto členskom štáte:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007, ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

Grécko je viazané Haagskym protokolom o rozhodnom práve pre vyživovaciu povinnosť z 23. novembra 2007. Podľa tohto protokolu sa na vyživovaciu povinnosť vzťahuje právo členského štátu, v ktorom má miesto obvyklého pobytu osoba oprávnená na poberanie výživného, takže ak osoba oprávnená na poberanie výživného má bydlisko v Grécku, uplatňuje sa grécke právo.

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

V kapitole V nariadenia Rady č. 4/2009 sa stanovuje právo na právnu pomoc vrátane právneho poradenstva s cieľom dosiahnuť zmier pred začatím súdneho konania, právnej pomoci pri podaní návrhu na súdny alebo iný orgán a právneho zastúpenia, oslobodenia od platenia trov konania a odmien osobám splnomocneným na výkon úkonov počas konania. V členských štátoch, v ktorých neúspešnému účastníkovi možno uložiť povinnosť zaplatiť trovy protistrany, ak príjemca právnej pomoci prehrá spor, čo zahŕňa trovy, ktoré vznikli protistrane, ak by sa takéto trovy hradili, keby mal príjemca právnej pomoci obvyklý pobyt v členskom štáte konajúceho súdu, tlmočenie, preklad písomností požadovaných súdom alebo príslušným orgánom, ktoré predkladá príjemca právnej pomoci a ktoré sú potrebné na vyriešenie veci; cestovné výdavky, ktoré má znášať príjemca právnej pomoci, keď sa podľa právneho poriadku alebo súdu členského štátu vyžaduje fyzická prítomnosť osôb dotknutých podaním návrhu a súd rozhodne, že dotknuté osoby nemožno vypočuť k spokojnosti súdu žiadnymi inými prostriedkami.

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Ústredný orgán má okrem iného pravidelný kontakt s príslušnými orgánmi s cieľom: a) pomôcť pri identifikácii osoby povinnej platiť výživné alebo osoby oprávnenej na poberanie výživného; b) získať informácie o príjme a v prípade potreby o ostatných majetkových pomeroch osoby povinnej platiť výživné alebo osoby oprávnenej na poberanie výživného vrátane zistenia, kde sa majetok nachádza; a c) podporiť dobrovoľné platenie výživného.

Táto webová stránka je súčasťou portálu [Vaša Európa](#).

Privítame vašu [spätnú väzbu](#), pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

This webpage is part of an EU quality network

Posledná aktualizácia: 16/12/2020

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu.

Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.